

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

dopise in spise na uredništvo. — Lastnik lista: Delavska tiskovna družba v Ljubljani, Dunajska cesta št. 20. — Vse denarne pošiljave je pošiljati na naslov: «Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z.», Dunajska cesta št. 20. — Vse tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z. — Naročnina za celo leto: 2 K 50 vin., za pol leta 1 K 25 vin., v Nemčijo 3 K, v Ameriko 4 K 60 vin. Posamezne številke 8 vin.

Na delo za — „Naprej“!

Odkar se je naš „Naprej!“ preselil iz Idrije v Ljubljano in postal iz krajevnega glasila idrijske organizacije — glasilo najširših krogov slovenskega naroda, počelverilo se je število njegovih čitateljev. „Naprej!“ je postal eden najbolj priljubljenih časopisov na Slovenskem. Bero ga radi po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Goriškem. Pa tudi v Ameriko in na Nemško gre precej izvodov med naše slovenske proletarce... Vendar bi se število njegovih odjemalcev lahko še za 100% pomnožilo.

Na kakšen način? Kako? Vsak odjemalec naj dobi saj še enega tovariša in takoj imamo podvojeno število. Vsak dosedanji naročnik in čitatelj naj deluje po svoji moči v svojem ožjem krogu in zgodilo se bo, kar želimo in kar je seveda potreba.

„Naprej!“ bo pisan prav tako poljudno kot doslej. Izhajal bo še vedno vsakih 14 dni (to je vsakega 4. in 18. v meseca) in veljal prav toliko kot doslej. Za celo leto po pošti 2 K 50 v, za pol leta 1 K 25 v. Obsegal bo po 12 in po 16 strani — kakor bodo finance kazale. Čim več bo naročnikov in odjemalcev, tem večji bo obseg! Naš list ni podjetje, da bi si kdo služil denar, ampak je namenjen narodni izobrazbi!

Po notranjem obsegu bo list še boljši nego doslej — razvrščen bo še zanimivejši!

Roman „Tajnosti španske inkvizicije“ be bo nadaljeval! Vsak novi naročnik bo dobil z drugo številko lista (seve: če bo do takrat poslal celo naročnino v znesku 2 K 50 v) vse to, kar je v „Napreju“ izšlo od „Tajnosti španske inkvizicije“ v posebni brošuri zastonj!

Na sploh pa naj velja to le: Uredništvo in upravnštvo bodeta v novem letu delovala z vsemi močmi, da se bo „Naprej“ tako izpopolnil, da ga bo odslej vsakdo vzel še z večjim veseljem v roke kot je bilo to doslej.

Zato pa: na delo vsi!

* * *

P. n. dopisnikom se kar najtopleje zahvaljujemo za njihov trud! Tudi v bodoče naj nas podpirajo z dopisovanjem prav tako pridno, kot je bilo to doslej!

Veselo Novo leto!

Uredništvo.

Deželnozborske volitve na Kranjskem.

V prečudnem miru so se izvršile deželnozborske volitve na Kranjskem! Liberalci se niso udeležili volitev po deželi — v Ljubljani pa so postavili za kandidata Josipa Turka, proti kateremu se je vzdignilo uči-

teljstvo in uradništvo ter poslavo za svojega kandidata poštnega uradnika Majerja... Klerikalci so postavili kandidate na kmetih. Mi socialni demokratje pa **povsod**, tako v Ljubljani kakor na deželi. Volilni čas je bil kratek. Vendar smo mi socialni demokratje lahko zadovoljni s tem vspehom. Natančni rezultati iz vsakega kraja bodo priobčeni v prihodnjih številkah. Danes le konstatiramo, da se je naravnost izborna držala Gorenjska, in sicer jeseniško-tržiški okraj. Jesenice so dale letos socialističnemu kandidatu 171 glasov (leta 1907. pa le 80), Sava 217 (lani 105), Koroška Bela 145 (lani 105), Tržič 169 (lani 124) — klerikalci so pa povsod nazadovali, kakor je tudi prav!

Na sploh je rezultat naslednji:

okraj Ljubljanska okolica:

	letos	lani		letos	lani
klerik.	2351	(4210)	soc. dem.	812	(991),

okraj Radovljica, Kranjska gora, Tržič:					
klerik.	2792	(4112)	soc. dem.	989	(791),

okraj Kranj, Škofja Loka:

klerik.	2371	(4507)	soc. dem.	72	(—),
---------	------	--------	-----------	----	------

okraj Kamnik, Brdo:

klerik.	2817	(4800)	soc. dem.	35	(—),
---------	------	--------	-----------	----	------

okraj Vrhnika, Cerknica, Logatec, Idrija:					
klerik.	3492	(4731)	soc. dem.	1121	(1137),

okraj Postojna, Senožeče, Il. Bistrica, Vipava, Lož:					
klerik.	3489	(5648)	soc. dem.	92	(168),

okraj Litija, Zagorje, Višnja gora, Radeče:					
klerik.	2818	(4751)	soc. dem.	788	(1302),

okraj Krško, Kostanjevica, Mokronog,

Trebnje:

klerik.	2847	(4564)	soc. dem.	101	(—),
---------	------	--------	-----------	-----	------

okraj Kočevje, Velike Lašče, Ribnica,

Žužemperk:

klerik.	3113	(3965)	soc. dem.	17	(—),
---------	------	--------	-----------	----	------

okraj Novo mesto, Črnomelj, Metlika:

klerik.	3169	(5031)	soc. dem.	18	(—),
---------	------	--------	-----------	----	------

Ljubljana:

klerik.	(1516)	soc. dem.	1067	(641),	
---------	--------	-----------	------	--------	--

Če natančno pogledamo vse te številke vidimo to-le:

Soc. dem. smo dobili lani pri državno-zborskih volitvah	5030 glasov
letos pa	5113 „

več 83 glasov

več, dasi je bila agitacija letos zelo majhna. Klerikalci pa so dobili lani	47.845 glasov
letos le	29.259 „

manj 18.586 glasov

Razume se samoobsebi, da je klerikalni aparat prav tako deloval kot lani.

Za nas niso te številke slabe — narobe! Za nas pomenijo: da smo mi pri veliko manjši agitaciji dobili več glasov kot lani, (ko smo imeli dnevnik na razpolago in tudi več časa ter denarnih sredstev). Klerikalci pa so šli nazaj za ogromno število glasov, ako tudi so letos prav tako delovali z župniki, kaplani in mežnarji kot lani.

Razvidno je, da tudi po deželi ljudstvo izpregleduje in da bo izpregledalo, samo delati je treba vse drugače nego dozdaj.

Razširiti naše časopisje, poiskati zaupnikov povsod, da bodo razširjevalci naših brošur — prirejati shod za shodom, predavanje za predavanjem, organizirati en kraj za drugim, in — kakor drugje po naprednih deželah, bo tudi pri nas zavihrala rdeča zastava socialne demokracije s tako vehemenco kot je potreba.

Na delo zato — da bodo drugič še vse boljše, še vse lepši rezultati!

V Ljubljani ožja volitev med socialnim demokratom Etbinom Kristanom in liberalcem Josipom Turkom.

V Ljubljani smo dosegli lep vspeh. Kar se še ni nikdar zgodilo na Slovenskem, to smo napravili letos — socialni demokrat je prišel v ožjo volitev z liberalcem, ki so se ponašali, da je ni moči, ki bi jim mogla v Ljubljani postaviti se po robu. In vendar! Naše delo je pokazalo vspeh! V so-

boto se bo bila odločilna bitka, v kateri bodo pokazali ljubljanski delavci, da se znajo biti. V soboto mora biti v Ljubljani slednji delavec na nogah ter biti delaven za izvolitev sodruga

Etbina Kristana!

„Slov. Narod“ — ta lažnjivi list — se laže dannadan, da smo socialni demokrati zvezani z Nemci i. t. d. Lani ob državno-zborskih volitvah je vpil, da smo zvezani s klerikalci. Lagal je lani, laže letos! Resnica je, da je bil „Slov. Narod“ lani zvezan z Nemci, letos je pa s klerikalci.

Vse te laži pa kandidatu Josipu Turku v Ljubljani ne bodo nič pomagale, ker ljubljanski volilci niso Pepeti, da bi jih „Slov. Narod“ vlekel, ampak močje, ki bodo v soboto izvolili

Etbina Kristana,

pisatelja v Ljubljani

ter s tem poslali v kranjski deželni zbor prvega socialista.

Na delo, za zmago!

LISTEK.

Tajnosti španske inkvizicije.

6. nadaljevanje.

„Tako lep plen!“ dostavi Kuerpo Hiero.

„Prišepet, prišepet!“ ponove nekatere Kobertere, tuleč enako hijenam in pokazujoč po dvoje ali troje zob, slično sekačem mrjasca strlečih izza spodnje ustnice.

Mandamiento je ostal miren; toda nič, kar se je vršilo okoli njega, ni ušlo njegovemu očesu. Pustil je, da se je razburjenje pleglo, nato pa vnovič povzame besedo:

„Kakšno je Vaše mnenje?“ To je izgovoril z naglasom, podobnim zapovedi. Vsi so molčali in domišljavi obrazi niso izražali ničesar, kakor instinktivno in nemo pokorščino prostih duš napram človeku višjega talenta.

Samo dva gvapa sta mojstra gledala postrani, prevzeta nejevolje in srda.

Mandamiento, ki se je delal, kakor da tega ne vidi, se še enkrat obrne do zbranih in reče:

„Gospoda moja, moje mnenje, da se z ozirom na zgodaj dozoreli talent ter na priporočilo naših častivrednih bratov senjorov Manofina in Kuerpo de Hiera sprejme tega mladeniča v našo družbo kot postulanta¹⁾, in sicer tako, da se mu leto novicijata kot čivato izpregleda ter v spodbudo dovoli predpravice, do katerih imajo pravico naši vajenci, če so se tekom prvega leta dobro obnašali. Kljub temu pa mora vsekakor plačati pristopnino in bogu doprinesiti svojo žrtev. Z eno besedo: vzamem ga v svoje varstvo. Torej, če ima kdo kaj oporekati, naj govori!“ konča veliki mojster s krepkim glasom.

Vsi so molčali, le nekaj seren je dopadljivo pogledovalo mladega Garabata, ki je bil prav čeden dečko.

„Domisljava živinčeta“, zagodrnjajo gvapi.

„Dobro, gospodje,“ nadaljuje Mandamiento; „Vaše mnenje soglaša z mojim. Hvala Vam.“

Nato zopet prime Garabata za roko, ga posamezno predstavi vsem navzočim, in vsak mu da pobratimski poljub. Veliki mojster sam mu izkaže enako čast, zaupa mu spoznavalno besedo ter ga pouči o raznih redovnih znakih in dotikih. Končno mu vroči pergament, obsegajoč razna opravila in predpravice bratov Gardunije²⁾.

Ko je bila ceremonija pri kraju, se je Garabata pomešal med nove tovariše ropa in umora.

Dalje prih.

— ¹⁾ Bratje Gardunije so morali prestati tri stopnje, kakor prostozidarji („framazoni“); najprvo so postali čivati (Chivato), t. j. učenci ali novici, potem postulanti ali pomočniki in končno gvapi (Guapo, Bravo), mojstri; šele ko so dosegli to tretjo stopnjo, se jih je lahko poverilo z uboji in umori, ki se jih je zahtevalo od bratovščine. — ²⁾ Gardunija nikakor ni bila nenavadna ali neredna družba. V dokaz navajamo njena pravila:

Člen 1. Član Gardunije postane lahko vsak poštenjak (hombre honorato), ki ima dobro oko, ostro uho, lahke noge in nima jezika. To postanejo lahko tudi častivredne osebe, ki so dosegle nenavadno starost in žele služiti bratovščini, bodisi da jo obvestijo o dobrih podjetjih, ki bi jih bilo podvzeti, bodisi, da dajo sredstva, da se ta podvzeta izpelje.

Člen 2. Bratovščina vzame pod svojo zaščito tudi vsako matrono (staro žensko), ki je po justici

(zakoniti pravici) trpela in ako prevzame, da bo skrbela za vzdrževanje in prodajo različnih predmetov, katere bratovščini nakloniti bo božja previdnost za dobro spoznala; ravnotako mlade žene in deklice, predlagane po kakem bratu. Te slednje pod pogojem, da bodo ko risti bratovščine služile z dušo in telesom.

Člen 3. Člani bratovščine se dele v čivate, postulate, gvape in fuelje. Matrone se nazivlje za kobertere, mlade žene in dekleta pa serene. Te slednje morajo biti mlade, živahne, zveste in vabljive.

Člen 4. Dokler se čivati niso naučili delati, ne smejo ničesar podvzeti sami zase in se bodala (punzante) nikdar poslužiti drugače, kakor v lastno obrambo. Preživlja se jih na troške bratovščine, jim preskrbi bivališče ter jih oskrbuje. V to svrlo prejme vsak izmed njih kot položnino 125 maravedov (maraved 1 K). Ako je izvršil kako važno delo, povzdigne se ga lahko v častivredni razred postulantov.

Člen 5. Postulantje žive od njihovih napadov; tem bratom se poverja izključno le raztujenja, ki jih je izvršiti z lahko roko na račun in korist reda. Od vsakega raztujenja dobi delujoči brat tretjino celotnega dohodka (brutto), od česar da nekaj za uboge duše v vicah. Od obeh ostalih tretjin se da eno v skupno blagajno za poravnavo troškov justice (za podkupček algvasilom, pisarjem in celo sodnikom, ki so ščitili brate) ter za čitanje maš za duše prominulih bratov; zadnjo tretjino se da na razpolago redovnemu velikemu mojstru, ki mora živeti na dvoru*), da skrbi za blagor in procvit vseh.

Člen 6. Gvapi imajo zase omračenja, pokope, potovanja bratov in krste. (Na to, kaj pomenijo posamezni izrazi, pridemo še pozneje.) Z zadnjima dvema operacijama poverijo lahko kakega brata postulanta, toda le pod njih lastno odgovornostjo. Gvapi prejmo tretjino bruto-dohodkov vseh njihovih operacij in plačajo 30 odstotkov od svojih prejemkov za preživitev in preskrbo čivatov, za duše v vicah pa kolikor jih je volja. Preostanek dohodkov njih operacij se enako porazdeli, kakor je v členu 5. označeno.

Člen 7. Kobertere prejmo po 10 odstotkov od vseh svot, ki jih dobe, in sirene 6 maravedov za vsako pozeto (približno 1 K), ki jo oddajo gvapi v blagajno. Vsa darila, ki jih dobe od plemenitih gospodov, menihov in drugih članov duhovenstva, jim pripadajo kot prosta last.

Člen 8. Kapatasa ali vrhovnega glavarja provincije (dežele) imenujejo gvapi, ki imajo najmanj 6 službenih let in so si za družbo stekli zaslug.

Člen 9. Vsi člani morajo prej umreti mučeniške smrti, nego se izpovedo; če ne so pod kaznijo degradirani, iz bratovščine izvrženi ter po njej preganjani.

Dano v Toledu, v letu milosti 1420 in v tretjem po ustanovitvi naše častivredne bratovščine.

Podpisano od: El Colmilludo (zobasti).

*) Leta 1534 je bival veliki mojster Gardunije še v Toledu (mesto v Španiji na reki Tajo). Šele veliko pozneje, za časa vlade Filipa II. se je preselil v Madrid, kjer je postal kraljev tajnik, in

sicer pod imenom Don Rodrigo Calderon. Kriva tega je bila nezmožnost vojvoda iz Lerme ter mogočna zaščita jezuita Francisko Lu s de Aliaga, spovednika kralja in vrhovnega inkvizitorja španskega od 1618—1621.

Z M E S.

Novi združni časopisi. Centralna zveza avstrijskih konsumnih društev bo v letu 1909 začela izdajati ljudske liste za razširitev združništva. Za nemški list se je oglasilo do 1. decembra že 42.283 naročnikov, za češki 2814, za poljski 1732 naročnikov. Tudi za nas Slovence bi bilo zelo dobro, da bi izhajal kak časopis, ki bi širil združno idejo.

Nesreči v Hamu na Westfelskem je sledila prav kmalu druga nesreča v Marianni v Pensylvaniji. V rudniku je nastala eksplozija, ki je povzročila zasutje 275 rudarjev. Vzrok: kruti kapitalistični zistem, ki ne dovoljuje delavcem oddiha.

Iz idrijskega okraja.

Proračun mestne občine za leto 1909 se je pri prvi seji dne 30. m. m. z malimi izjemami sprejel; popravile so se na primer le položke: Za popravo in vzdrževanje cest, ulic, poti in trgov v mestu namesto 1500 K 1800 K, cesta na Vojsko namesto 600 K, 800 K, odpeljava snega namesto 150 K, 200 K, za vzdrževanje in razširjenje vodovodov namesto 1600 K, 2500 K, obrtni bolniški blagajni namesto 100 K, 200 K, izvestje, tisk in honorarji namesto 400 K, 600 K. Te položke so se na zahtevo sodruga I. Strausa, oziroma g. Ferjančiča zvišale od prvotnih, katere je stavil v proračun g. gerent. Le pri položki za vzdrževanje treh mestnih poslopij med katerimi je št. 509 je prišlo do prepira med gerentom in Golijem na eni strani in sodrugom Strausom in Ferjančičem na drugi strani; prva dva sta stala pri starem, da se pusti 500 K, druga dva pa 20.000 K in sicer zato, ker hiša št. 509 se mora v prihodnjem letu dozidati, ako pa ostane v proračunu le 500 K, tega ni mogoče in razpadlo bo še to, kar se je v tekočem letu sezidalo. Seveda sta se gerent in Goli odločno temu uprla, češ, to je pri-

vatno poslopje bivših odbornikov, ki so pričeli brez dovoljenja zidati. Na vprašanje sodruga I. Strausa, zakaj pa to šteje v proračunu imenujejo, ako je privatno poslopje, in kako bode slavni in mogočni deželni odbor, oziroma gerent rešil pogodbo narodne čitalnice, katera traja še 19 let, če se ne da v proračun toliko, da ista dobi prostore, ki jih bode v smislu pogodbe od občine tirjala, nista vedela gospoda gerent in Goli dati odgovora, temveč sta samo trdila, da več ne pustita dati v proračun. Sodrug I. Straus je nato zahteval, da se njegov predlog protokolira s kojim se je strinjal tudi svetovalec Ferjančič. Sklenilo se je, da dobi gospodična Jež, ki je v čipkarskem kurzu na Dunaju takoj po novem letu svoto, ki jo pomotoma letos ni dobila. Sklenilo se je tudi nadomestiti namesto pokvarjenih žarnic za 16 sveč, nove atent-žarnice za 25 sveč, ki gorijo po mestu, svoto se plača v dveh obrokih po 226 K. Stanarina v mestni hiši, v koji ima prodajalno g. Jelenc sedaj za 400 K, odda se po poteku pogodbe na dražbo. Tudi dr. Ravnihar, zastopnik g. Levičnika, bivšega profesorja na mestni realki v Idriji, hoče izrabiti gerentstvo. Zahteva namreč, ker so ga odslovili iz službe, od občine svoto 5000 K. Mož bo seveda moral čakati, da izve zopet Osvald za kak čudež v mestni blagajni. Pripovedoval je namreč pri Didiču na shodu o čudežu 2000 K. Manjka toraj še 3000 K; še en čudež, in stvar je v redu!

Izjava. Ker sem podpisani napačno razumel besede, katere je izustil g. Franc Knap, ter jih proti njemu žaljivo rabil in odbor rudniškega društva napačno informiral, izjavljam tem potom, da obžalujem vse, kar se je od moje strani napačnega storilo, ker se ni storilo „mala fide“.

V Idriji, dne 12. decembra 1908.

Vincencij Poženel.

Postopanje političnih oblasti na Slovenskem napram ljudstvu presegajo zadnje čase že vse meje. Navajali smo že v „Napreju!“ in „Rdečem Praporu“, kako se postopa z volilci, ki stanujejo v hišah „Obč-

nega konsumnega društva v Podrožici“, ki spada pod črnovrško občino. Zagrizeni klerikalni župan Rudolf je izpustil še ob državno-zborskih ter tudi ob sedanjih volitvah **vedoma** vse tamošnje volilce iz volilnega imenika. Človek, kateremu se godi krivica, se seveda pritoži na višjo oblast in tu je prvo c. kr. okrajno glavarstvo. Kako pa ta vpoštevava in rešuje pritožbe preprostih ljudi, je najboljši dokaz odgovor c. kr. okrajnega glavarja Ekla na pritožbo, oziroma reklamacijo nekega sodruga, kateri je z uradnimi dokazi dokazal, da so reklamirani popolnoma opravičeni volilci in da se jih mora v imenik vpisati. Odlok se glasi: „Vi niste opravičeni reklamacije vlagati, ker to more storiti le tisti, kateri ni volilec v dotičnem kraju. Na drugi strani odloka pa sledi: Tudi za druge se Vaši reklamaciji ne ugodijo, ker Vi nimate v tej občini volilne pravice, niste zato opravičeni, reklamacije vlagati.“ Taka je torej resnost pri tako važnih zadevah, kjer se gre za pravice državljanov, da se v enem odloku pove dvoje in eno proti drugemu, kar imamo še na razpolago, če je treba dokazati. Vprašamo g. Ekla, kdo pa sme reklamirati po njegovem mnenju, če se vse volilce v enem kraju izpusti iz imenika? Sami nimajo te pravice, drugi pa jih nočejo, ker so njih politični nasprotniki. Dalje vprašamo: Ali niso višje oblasti zato postavljene, da preiščejo pritožbe državljanov, ako imajo isti vse dolžnosti napram občini, deželi in državi, ali nikjer svojih najnavadnejših pravic. Dalje vprašamo še danes: Ali se misli tudi v bodoče tako postopati s temi volilci? Ali res ni pod klerikalno vlado na Kranjskem nič več zadoščenja za proletarce, ki iščejo svojih pravic? — Tudi pri določbi volilnega časa je igral g. Eckel čudno vlogo. Pri državnozborskih volitvah je bila določena volilna doba na 8 ur in sicer od 6. ure zjutraj do 2. ure popoldne. Za deželni zbor pa je bilo prvotno določeno, da se volitev prične ob 8. uri zjutraj in konča ob 12. uri opoldne. Na pismeno pritožbo sodruga I. Strausa, ki je

dokazal, da v tem času, ki je ravno za polovico krajši kot pri zadnjih volitvah, in pa še več volilcev, ni mogoče vsem oddati glasove, je odgovorilo c. kr. okrajno glavarstvo, da ne more drugače ukreniti, ker smatra ta čas za zadosten za oddajo glasov, dasi je sodrug Straus navedel, da bi morali v eni minuti štirje voliti, prišlo bi v štirih urah 960 volilcev na vrsto, kje jih je pa potem še 359? Nato je šel sodrug Straus še osebno do c. kr. okrajnega glavarja, ki je bil ravno isti dan v Idriji in mu skušal dokazati, da je to postopanje nepravilno, ker se ne da volilcem prilika, da volijo, kot to zahteva volilni zakon. Z nepobitnimi dokazi je dosegel komaj toliko, da so smeli ljudje namesto v volilni sobi biti ob 12. uri tudi v drugih sobah v mestni hiši. Povedano naj bo, da je tudi g. gerent Zazula v navzočnosti glavarja in sodruga Strausa izražal besede, ki značijo človeka, kateri ne občuti delavskih teženj in kateri pozna le sebe in kljubuje svojim političnim nasprotnikom, kar zamore storiti le fanatičen klerikalec. Besede, katere je izgovarjal na interpelacije sodruga Strausa proti delavcem, povemo o priliki.

Iz Hotedršice. Ljubeznivega dušnega pastirja imamo pri nas. Nesreča je namreč hotela, da je dne 1. decembra t. l. neki mladenič vsled neprevidnosti usmrtil s samokresom svojega lastnega tovariša. Pogreb je bil določen na drugi dan popoldan. Da pa pokaže župnik svojo moč in sovraštvo do političnih nasprotnikov, med kojimi je bil tudi usmrčeni mladenič, je pustil čakati občane pri ranjkemu več ur, sam pa jo je popihal v Logatec, od koder je prišel šele drugi dan dopoldan. Občinarji so bili ogorčeni nad takim ravnanjem in tudi kuharici ni bilo po volji, da gospod išče v takih slučajih izven župnišča svoje zabave, ali prilika se lahko izrabi, da tudi boljša polovica včasih ne more nič proti temu ako je gotovi vzrok, ki človeka pusti čez noč v tuji zabavi. Le ljubezen do bližnjega po božjih in cerkvenih zapovedih ne dopušča, da bi v tako resnih trenutkih puščal ljudi,

kojih služabnik in božji namestnik je, da bi čakali na njegovo milost, kdaj pride in spremi mrliča na pokopališče. Pritožiti se ne moremo, ker zadoščenje pri škofu ali vladi ne dobimo, povemo pa, da v drugič bomo v takem slučaju sami lahko opravili to, kar opravi župnik, ne da bi čakali na njegovo milost.

Hotedršica. Po malo časa trajajoči boleznimi umrl nam je ljubljeni naš sosed Josip Korče, veleposestnik in gostilničar. Bil je več let načelnik gasilnega društva in jako priljubljeni tovariš. Bodi mu zemljica lahka!

:: Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo!!

Iz Trbovelj.

Iz občinske seje. Dne 28. listopada se je vršila seja občinskega odbora. Po prečitaniu zapisnika zadnje seje, ki se je vzel na znanje, je k drugi točki dnevnega reda omenil župan, da ga je občinski svet v svoji zadnji seji pooblastil, nastaviti občinskega redarja. Sodruga Sitar se je oglašil k besedi in je predlagal, naj se odpravi vsako samostojno postopanje in naj se danes tu v plenarni seji o nastavljenju redarja sklepa. Županu in obč. svetovalcu Krassniku ni bil po volji Sitarjev predlog. Po prečitaniu prošnje šestih prosilcev, se je na predlog občinskega svetovalca Tentšerta sklenilo, nastaviti za občinskega redarja Fran Grosserja iz Malnica. V krajni šolski svet v Trbovljah so bili po hudi muki izvoljeni gg. Krammer, Goropevšek, Počivavšek; v krajni šolski svet v Hrastniku pa gg. Leiller in Plaznik. Občinski svetovalec Krammer prečita sledeči proračun za leto 1909, ki ga je bil sestavil občinski svet v svoji seji.

Za pokritje:

Obresti od naloženih glavnice . . .	K 1500
Sejemski prostori in vaga	" 200
Iz pristojbin	" 300
" užitnega davka	" 5000
Skupaj . . .	K 7000

Stroški: v celoti za **Za ohranitev, uporabo in upravo** **občinskega premoženja:**

a) za ohranitev poslopij	K 2000
b) „ dokup premičnega blaga	400
c) „ dayke	1000
Skupaj	K 3400

Splošni upravni stroški:

a) prejemki obč. načelnika	K 1400
b) „ „ svetovalcev	1100
c) „ „ tajnika	1980
d) „ „ redarjev	5450
e) za snazhenje in kurjavo	400
f) „ pisalne potrebe	450
g) „ pohištvo, knjige	450
h) „ drugo	100
i) „ obleko redarjev	1000
Skupaj	K 12330

Za varnostno redarstvo:

a) za napravo in vzdržanje ječ	K 40
b) „ nočnega čuvaja	600
c) „ ogledne obhode	100
d) „ odgonstvo	100
Skupaj	K 840

Za sejmsko redarstvo:

a) za ogled mesa	K 1300
----------------------------	--------

Za požarno redarstvo:

a) za podporo	K 1000
-------------------------	--------

Za zdravstveno oskrbo:

a) za zdravnike in babice	K 5900
b) „ oglednike živine	150
c) „ izdirnice in razkuženje	9500
d) vodovod v Trbovljah	2000
e) pokopališče	K 400
Skupaj	K 17950

Za pridavek k ubožni blagajni	K 4000
--	---------------

Za napravo cest:

a) za stavbo cest in mostov	K 3000
b) „ vzdrževanje cest	3000
c) „ razsvetljavo cest	2000
d) „ plačo cestarjem	K 2000
Skupaj	K 10000

Za poljedelstvo:

a) za plem. živali in drevesnico	K 1500
--	--------

Za pouk i. t. d.:

a) doneski za ljudske šole	K 42711
--------------------------------------	---------

Za vojaške namene:

a) nastanitev vojakov	K 100
---------------------------------	-------

Za občinske, okrajne, deželne in državne volitve:

a) volilni komisiji i. t. d.	K 300
Za jubilej	K 5000
„ društvo proti jetiki	1000
„ knjižnico	2000
Skupaj	K 8000
Za vremenske dogodke	K 500

Za druge zadeve:

1. Remuneracije	K 3340
2. Župnik	1500
3. Nabava dveh voz za mrlične	2000
4. Koliba za vozove	1000
Skupaj	K 7840

Po prečitanju proračuna omeni sodr. Sitar, naj se ne glasuje o preloženem proračunu en bloc, temveč naj se otvori debata in naj se točka za točko obravnava, na kar se je debata tudi otvorila. Sodr. Sitar: Občina trboveljska je občina revežev. Pri rudniku se delavce izmuči, in kadar so popolnoma telesno izrabljeni, odpove se jim stanovanje. Če takšen človek sam nima nekoliko posestva, je odkazan na milost in nemilost drugih ljudi. Občina je poklicana skrbeti za take ljudi in radi tega je v Trbovljah ubožna hiša postala prepotrebna stvar. Istotako je z občinsko bolnico: odeje izgledajo, da je joj. Če se bolnika položi v tako posteljo, se je bati, da si ne naleže še hujše bolezni. V bolnici se nahajajo samo le 13 srajc, katere niso vredne vsi skupaj ene. Če revež zboli, mu občina v občinski bolnici še poštene srajce ne more dati. Radi tega je govornik predlagal, da naj se točka: „za vzdrževanje poslopij“ od 2000 kron potroji, za kar bi se napravil sklad za stavbo ubožne hiše v Trbovljah. Odb. Roš omeni, da bi se odpovedale najemnikom v hrastniški izdirnici stanovanja, katera bi bila potem jako pripravna za ubožno hišo.

Župan pravi, da je hrastniška izdirnica na periferiji in da tudi ni nikakršne cerkve blizu, kamor bi hodili reveži v cerkev. (Opomb. Župan bi najraje videl, da bi bila ubožna hiša cerkev in da bi reveži samo v cerkev čepeli.) Pri glasovanju za ubožno hišo je glasoval edino sodr. Sitar, vsi drugi

so bili nasprotni. Pri točki: „za zdravnike in babice“ je odb. Roš predlagal, naj se plača babici v Hrastniku ravno tako, kakor v Trbovljah, ter naj se proračunjena svota od 5900 K na 6000 K poviša. Predlog je bil proti glasom odb. Roša in Sitarja odklonjen. — K točki: „Ogled živine“ omeni Roš, da morajo kmetje od daleč goniti živino v Trbovlje na ogled v svrhu, da dobe živinski listek. Govornik je predlagal, naj se napravi v Hrastniku živinooglednico in da se naj dele tudi v Hrastniku živinski listi ter naj se svota od 150 K na 300 K poviša. Sklenilo se je, nastaviti v Hrastniku g. Roša za živinooglednika z letno renumeracijo 150 kron. — Prvi točki: „za izdirnice in razkuženje“ je dr. Marcius iz zdravniških ozirov temeljito dokazal potrebo parnega desinficijskega voza za razkuženje oblek bolnikov ter predlagal, naj se za naročbo desinficijskega voza svota 9500 K, za 1000 K poviša. Za predlog so glasovali sodr. Sitar in odb. dr. Marcius. Predlog je bil odklonjen. Sodr. Sitar je omenil, da je potreba transportnih voz in dejal, da v Trbovljah ni tedna, da se ne bi ponesrečil pri rudniku kakšen delayec; ponesrečence se transportira prav nečloveško, za kar se že cela javnost pritožuje! Govornik je predlagal, naj se radi naročbe transportnih voz poviša svota od 9500 K na 11.000 K. Za predlog so glasovali: Dr. Marcius, Krammer, Dežman, Roš in sodr. Sitar. Predlog je bil seveda odklonjen. — Točka a): „za stavbo cest“ in točka b) „za vzdrževanje cest“ se je od 6000 na 7000 K povišala. — Pri točki: „Za druge zadeve“ je vprašal Sitar za pojasnila, na kar se mu je povedalo, da dobe kaplani po 400 K, učitelji po 120 K in poštni mojstri v Trbovljah in v Hrastniku po 100 K letne renumeracije od občine. K točki: „župnik 1500 K“ je omenil sodr. Sitar: V Trbovljah ni človeka, ki bi imel take ogromne dohodke, kakor ravno župnik. Občina, ki je itak že revna, naj daje človeku, ki je najmanj potreben še 1500 kron darila? Iz teh vzrokov je govornik predlagal, naj se izpuste omenjeni 1500 kron iz proračuna. Župan je dejal, da pride ta vsota za cerkev in ne za

župnika, kar je v proračunu napačno pisano. Na več drugih pojasnil, se je sledeči skupni proračun zaključil:

Stroški	K 112.900
Za pokritje	7.000

Ostane za pokritje . . . K 105.000
ki se bodo pokrila potem občinskih doklad,
ki se bodo povišale od 44 na 64%.

Prošnja iz hrastniške nemške šole za podelitev občinske podpore za šolsko orodje se je na predlog občinskega sveta odklonila.

Župan naznani, da je prišla iz Hrastnika prošnja od 230 oseb podpisana, ki prosijo, naj bi se poštni urad premestil od kolodvora v sredino kraja. Sodr. Sitar je predlagal, naj se vzame prošnja na znanje in občini naj se nalaga, tozadevno čimprej pri poštni direkciji uradno posredovati. Predlog je bil sprejet. — Prošnja Andrej Malgaja za podelitev gostilniške obrti, se je na predlog obč. svet. Krammerja odobrila. — Posestniki na Lokah se pritožujejo radi slabe poti in cest na Posetje i. t. d. Prizadeti kmetje so pripravljeni, dati za cesto svet. Obč. svet. Portl predlaga, naj bi se popravila cesta od Bergerja do Drgana, za kar so prizadeti pripravljeni tudi nekoliko prispevati. Predlogi so se odstopili cestnem odboru. — V občinsko zvezo se je sprejelo: Gražar Janeza, Naraglar Martina, Vidic Nežo, Pavlič Mihaela in Jerman Katarino. Radi nezadostnih dokazil se ni sprejelo: Rosmann Marija in Špan Franca. Po nekaterih pritožbah odbornikov je župan zaključil sejo.

Dne 6. grudna se je ustrelil s samokresom v svoji sobi pri Forteju Trestor, stavbovodja Franc Jožef Friedl. Obče se govori, da je bil mož neozdravljivo bolan in da je radi tega napravil konec svojemu življenju. Friedl je bil pri delavcih jako nepriljubljen.

Ponesrečil se je dne 9. grudna v Franc-Karfeld-rovu zavirač Zorinovec Franc ter mu je odtrgalo pod kolenom nogo. Trboveljska rudokopna družba nima nikakršnih priprav za takojšnji transport in revež je ležal dolgo časa pred rovom, preden se ga je spravilo v bolnišnico. V bolnišnici je zdravnik, mesto

da bi ga takoj lečil, vprašal, od katerega revirja je. Šele ko je drugi zdravnik prišel, se mu je noga obvezala in poslalo v ljubljansko bolnišnico.

Obešenega so našli dne 10. grudna trgovskega pomočnika Dvoršaka (brat trgovca Dvoršaka) pod streho. Vzrok samomora ni znan.

Vzgleđ trboveljskim krčmarjem! V Zagorju so bili krčmarji napram delavcem toliko solidni, da piva sploh niso podražili, kar se pa v Trbovljah še danes vrši. Priporočamo pivopivcem — dokler ne gredo krčmarji s ceno nazaj — da kupujejo pivo samole pri trgovcih „čez ulico“ po 36 vin. do 40 vinarjev.

Iz Zagorja.

Dunajski volilni imenik. Prejeli smo sledeči popravek: Na podlagi § 19 tiskovnega zakona prosim, da se sprejme v Vaš list nastopni popravek. V št. 11. lista «Naprej» z dne 4. decembra 1908 se v članku «Dunajski volilni imenik» meni predbaciva, da sem jaz vedoma in nalašč, v prid klerikalcem, izpustil v volilnem imeniku 100 socialdemokratskih volilcev. To pa ni res. Volilni imenik je bil v par dneh sestavljen, redar in jaz sva delala na vse kriplje, tudi po noči, da je bilo mogoče volilni imenik pravočasno predložiti. Lanski volilni imenik kar prepisati, ni kazalo, ker se o mnogih volilcih ni vedelo, ali so še tu, ali ne, in tako se je pri sestavi volilnega imenika res, — kakor najbrž tudi v drugih krajih, — pripetilo, da vanj ni bilo sprejeto nekaj starih in več novih volilcev, skupaj 77, od katerih se je od socialno-demokratske stranke reklamiralo 73. To število ni veliko, če se pomisli, da se je pri lanskih državno-zborskih volitvah v Pragi, kjer imajo natančno evidenco prebivalcev in tudi zadosti moči, reklamiralo 40% volilcev. Akoravno je redar natančno poizvedoval, vendar ni mogel vse volilce najti. Tudi so se res vpisali 2 osebi, o katerih se je pozneje tužno dognalo, da so od časa lanskih volitev umrle, a te osebe so bile pristaši — socialno-demokratske stranke, na Dunaju so pa, kolikor meni znano, vpisali umrle pristaše krščansko socialne stranke.

To je razložek. Osmo leto že teče, kar sem na sedanjem mestu, a nihče mi ni mogel do sedaj očitati strankarstva v uradu. Če je pa anonimni pisec omenjenega članka prepričan, da stoji stvar tako, kakor on opisuje, potem me naj ovadi pri sodnji, ker je to potem zloraba uradne oblasti v smislu §§ 102 in 103 k. z., dotična ovadba mora pa biti, da bode imela vspeh, lastnoročno podpisana. Z odličnim spoštovanjem črta

Franc Keršnik, občinski tajnik.

Zagorje ob Savi, dne 7. grudna 1908.

Naš dopisnik nam piše: Gospod Keršnik vam je poslal popravek. V svojem popravku pa potrđi mož sam, da je izpustil 73 socialno-demokratskih volilcev, katere so socialisti reklamirali. Reklamirali pa so tudi drugi volilci. Našteje se mu jih pa še precejšnje število, ki so se pozneje zglasili pri volilnem odboru, češ, da niso vpisani. Lahko trdim, da jih ni bilo samo 100 izpuščenih, ampak nad 120 naših volilcev. Tudi trdi, da ni imel namena samo socialistov izpuščati; ne navedimo samo en slučaj. Ubožno podporo dobiva več ubožcev. Znano nam je, da sta med njimi tudi Frančesko in Joko, ki bi volila socialno-demokratsko. Te dva je izpustil, ta nestrankarski tajnik, čeravno ga obiščeta vsaki mesec enkrat, nasproti pa je vpisal Groharja, ki je znan klerikalec. Povejmo pa mu tudi na uho, da je redar vpisal pri poizvedovanju celo vrsto volilcev, katere pa gospod tajnik ni vpisal. To mu lahko dokačemo. Da je sovražnik socialnih demokratov, to dokazuje njegovo ošabno zabavljanje po gostilnah. Lahko bi mu naveli celo vrsto takih slučajev, ali zdi se nam nepotrebno, ker so za take gospode in njihovo zabavljanje prav malo zmenimo. Da pa smo kritizirali volilni imenik, je to naša dolžnost. Če pa se mož izgovarja na nered drugih občin in občine, katere imajo čez 200.000 volilcev je vendar smešno. S tem svojega postopanja ne opraviči. Vse drugo neče popravljati. Ne popravlja, da menja svojo politično barvo, ker sam ve, da je res, kar smo pisali. S svojimi paragrafi, ki jih citira pa mu povemo, da v socialno-demokratskih dušah ni istega zastarelega policijskega in orožniškega duha, da bi

ljudi denuncirali. Mi vemo tudi za druga sredstva, s katerimi se takšne gospode lahko odvadi takega postopaaja, kakor smo omenili. Torej mi ostanemo pri tem, da se mož res razvija.

Delavci, čitatelji!

Podpirajte tvrdke, ki se priporočajo le v „Napreju!“.

: J. WIDER :

umetni vrtnar v Ljubljani

== Šelenburgove ulice štev. 3. ==

6-2

Cvetlice, šopki ::
sveži in suhi venci
s trakovi in napisi.

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: „Tri jelke“. — Zaloga pri

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

„Pri zlatem čevlju“

LJUBLJANA, Stari trg št. 9

::: velika zaloga :::

čevljev

domačega in tujega izdelka.

Trpežno blago. ::: Cene solidne.

::: Točna postrežba. :::

Pozor!

„Ali ste že član konsumnega društva za Ljubljano in okolico?“

„Že! Plačal sem 1 krono pristopnine, delež, ki znaša 20 kron pa še vedno plačujem; vsak teden eno krono!“

„Ali ste zadovoljni?“

„Popolnoma! Želel bi, da pristopi v to društvo v najkrajšem času prav mnogo konsumentov, da bi moglo že več prodajalnic otvoriti v korist konsumentov!“

2-1

Pozor!

Kmečka delavska gospodarska zadruga v Dobravljah * Goriško

== registrovana zadruga z omejeno zavezo. — Zadržno vodstvo! ==

: Pred kratkim ustanovljena! :

== Na razpolago ima ==

10.000 hl vina

(mošta) združenih kmetov iz najboljših vinorodnih krajev, kakor: Brje, Skrilje, Dobravlje, Kamnje in drugih bližnjih vasi.

== Lastne kleti. ==

Priporoča se cenjenim konsumentom, zadrugam, trgovcem in gostilničarjem po Goriškem, Kranjskem, Koroškem, v Trstu
:: in drugod. 2-2

Postrežba točna in prava!

:: Cene zmerne! ::

L. TOMAŽIČ

zalog a piva
v Sp. Šiški :: pri Ljubljani

prilporeča gosp. gostilničarjem in slav.
občinstvu

zagrebško in češko
pivo.

Telefon št. 177. 6-2

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in stroji
Ljubljana :: Dunajska cesta 16
prilporeča svojo veliko zalogo kuhinjske
posode, okove za pohišstva in stavbe, orodje
in rokodelske stroje za vse stroke.
Poljedelske stroje in motorje.

Pozor!

Pozor!

Kavarna „Leon“

v Ljubljani * na Starem trgu št. 30
je vsaki dan vso noč odprta.

Na razpolago je najnovejši ameriški biljard in
električni klavir. Z odličnim spoštovanjem

6-2

Leo in Fani Pogačnik.

Špecialna trgovina za obuvalo!

Bogata zaloga čevljev vseh velikosti in
po različnih cenah. Edino nogi odgo-
varjajoče pravilno obuvalo znamke F. L. P.

Julija Štor :: Ljubljana

Prešernove ulice št. 5.

Restavracija „pri Levu“:

Marija Terezija cesta št. 16

se prilporeča.

6-2 Beti Kos, restavraterka.

DRAGOTIN PUC

24-2

tapetniški in preprogarski mojster

Ljubljana :: Marije Terezije cesta št. 16.

Lavrenčič & Domicelj

(lastnik R. Meglič) 6-2

Ljubljana :: Dunajska cesta št. 32.

Žitna trgovina. Brzjav : Lavra, Ljubljana.

Češka budejeviška pivnica

prej „Golobček“

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26.

Izvrstno pivo, najboljša vina,

cenena kuhinja.

Kje se dobe najboljši poljedelski
stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, čistil-
nice, preše za sadje i. t. d.?

Edinole pri: 6-2

Fr. Stupica

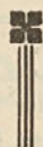
v Ljubljani, Mar. Terezije cesta
št. 1., Valvazorjev trg št. 6

in zakaj? zato, ker so dotični stroji: iz
najboljših tovarn sveta, najbolje sestav-
ljeni, ker se istih proda na tisoče in ti-
soče komadov in se ravno radi tega, ker
se jih izdeluje v velikih množinah, do-
bivajo po nizkih cenah. Moji stroji so
povsod jako priljubljeni. — Obračajte se
na mojo tvrdko pri nakupu stavbenih
potrebščin, portland-cementa, traverz,
železniških šin in druge različne želez-
nine in raznega orodja, nagrobnih križev,
tehtnic.

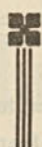
Za kron 36'-

4-2

se dobi:

zimna suknja
suknena obleka
posamezne hlače
modni telovnik
pelerina zastoj.

Za odjemalce na debelo, priporočam
dolge pelerine, zimске jopice
in klobuke, z velikim popustom.

≡ Angleško skladišče oblek ≡

:: O BERNATOVIČ ::

Ljubljana, Glavni trg št. 5.

10 zapovedi za zdravje 24-2

:: lično tiskane, vpošlje poštne prosto in zastoj ::

lekarnar Trnkóczy v Ljubljani.

Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

Za prevažanje vsakovrstnega blaga,
bodisi na postaje železnic ali z njih, se
gg. trgovcem, obrtnikom ter slavnemu občin-
stvu sploh najtopleje priporoča domača trdka

Josip Skerlj

špediter, Ljubljana, Kongresni trg 16.

3-3

Telefon št. 262.

Meščanska pivnica

LJUBLJANA * Sv. Petra cesta št. 47

se priporoča delavstvu z najboljšimi vini, kakor s
kraškim teranom, dolenskim cvičkom, pristnim bi-
zelcem i. t. d. in z izborno kuhinjo, kjer so vsaki čas
gorka in mrzla jedila

Za shode in veselice so prostori

vedno na razpolago.

Za obilen obisk se priporoča

2-2

A. Dekleva.

ANTON BAJEC * umetni in trgovski vrtnar

v Ljubljani :: Pod trančo 24-2

:: Cvetlični salon, izdeluje šopke, vence s trakovi. ::
Vrtnarija na Karlovski c. 2. - Zunanja naročila točna.

Kmečka in delavska posojilnica v Spodnji Idriji

je pričela poslovati dne 29. novembra 1908.

Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$.

Odbor kmečke in delavske posojilnice v Spodnji Idriji reg. zadr. z neom. zav.

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana

Prešernove ulice št. 9

priporočata v največji izbiro po najnižjih cenah

obleke za gospode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za
gospode in dečke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice.